

Handläggare
Anna Palén
Telefon: 08 508 15 029**Till**
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2023-10-26

Promemorian Elektronisk tillgång till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården och tandvården (Ds 2023:26)

Svar på remiss från kommunstyrelsen i Stockholms kommun dnr KS 2023/972

Förvaltningens förslag till beslut

1. Förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning har av kommunstyrelsen i Stockholms kommun mottagit en remiss att svara på. Remissen gäller promemorian *Elektronisk tillgång till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården och tandvården*.

Uppdraget var att kartlägga hur den nuvarande ordningen fungerar när det gäller vårdnadshavares direktåtkomst till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården inklusive tandvården. I promemorian lämnas på åtgärder för att åstadkomma en mer ändamålsenlig ordning för att ge vårdnadshavare, enskilt eller tillsammans med barnet tillgång, genom direktåtkomst eller annat elektroniskt utlämnande, till barns patientuppgifter och andra hälso- och sjukvårdsuppgifter. Åtgärderna syftar till att förbättra tillgången till barns vårduppgifter och att stärka skyddet av barns integritet och sekretess.

Förvaltningen ställer sig positiv till att frågor som rör elektronisk tillgång till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården och tandvården ses över och att information om barns och ungas hälso- och tandvård blir mer lättillgänglig och förståelig för den informationen berör. Samtidigt är det av väsentlig vikt att barns och ungas integritet beaktas.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning föreslår till nämnden att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på skrivelsen.

Bakgrund

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning har av kommunstyrelsen i Stockholms kommun mottagit en remiss att besvara. Remissen gäller promemorian *Elektronisk tillgång till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården och tandvården*.

Uppdraget var att kartlägga hur den nuvarande ordningen fungerar när det gäller vårdnadshavares direktåtkomst till barn uppgifter inom hälso- och sjukvården inklusive tandvården. Utifrån kartläggningen lämnas förslag på åtgärder för att åstadkomma en mer ändamålsenlig ordning för att ge vårdnadshavare, enskilt eller tillsammans med barnet tillgång, genom direktåtkomst eller annat elektroniskt utlämnande, till barns patientuppgifter och andra hälso- och sjukvårdsuppgifter.

Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd och Järva stadsdelsnämnd. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 24 oktober 2023. Skarpnäcks stadsdelsförvaltning har dock begärt uppskov som beviljats och har till den 27 oktober 2023 att inkomma med svar till kommunstyrelsen.

Ärendet

I promemorian identifieras det att lagstiftaren hittills inte har skiljt på barnets egen respektive vårdnadshavarens elektroniska tillgång till barns patientuppgifter och andra hälso- och sjukvårdsuppgifter. Istället talas det i lagstiftningen enbart om den enskildes eller patientens elektroniska tillgång. På det sättet blir både barn och vårdnadshavare osynliga i lagstiftningen. Denna lagstiftningsmetod medför att komplicerade tolkningar av föräldrabalken och offentlighets- och sekretesslagen lämnas över till hälso- och sjukvårdspersonalen

För de flesta barn är det enligt utredarna en klar fördel att vårdnadshavare kan medges elektronisk tillgång till barnets hälso- och sjukvårdsuppgifter på ett smidigt sätt. När det gäller yngre barn är behovet av stöd från vårdnadshavare stort, men det gäller även äldre barn som på grund av till exempel bristande mognad, funktionsnedsättning eller sjukdom behöver stöd av vårdnadshavaren i sina kontakter med hälso- och sjukvården. Samtidigt är det nödvändigt att barns integritet skyddas och att vårdnadshavare inte får tillgång till sådana uppgifter som kan medföra en risk för barnet. Utredarna menar även att det är en klar fördel för de flesta tonåriga barn att kunna medges elektronisk tillgång till sina hälso- och sjukvårdsuppgifter på ett smidigt sätt. Utgångspunkten när det gäller yngre barn bör däremot vara att barnet tar del av sina hälso- och sjukvårdsuppgifter tillsammans med en vuxen.

I promemorian lämnas förslag till en mer ändamålsenligt ordning som innebär att det förtydligas att

- vårdnadshavare får medges elektronisk tillgång till sina barns hälso- och sjukvårdsuppgifter och
- att barn som har fyllt tretton år får medges elektronisk tillgång till sina hälso- och sjukvårdsuppgifter.

För att skydda barns personliga integritet föreslås det även att bestämmelserna förenas med en skyldighet för

- vårdgivare och E-hälsomyndigheten att
 - spärra uppgifter för vårdnadshavaren om ett barn som har fyllt tretton år motsätter sig vårdnadshavarens elektroniska tillgång,
 - spärra uppgifter för vårdnadshavaren om uppgifterna omfattas av sekretess gentemot vårdnadshavaren och
 - spärra uppgifter för barnet om uppgiften har spärrats för vårdnadshavaren med hänvisning till sekretess.
- hälso- och sjukvårdspersonal att
 - pröva om uppgiften omfattas av sekretess,
 - informera barn som har fyllt tretton år om rätten att motsätta sig att vårdnadshavaren får del av barnets uppgifter,
 - hos E-hälsomyndigheten begära att få en uppgift om ett barn spärrad i den nationella läkemedelslistan för direktåtkomst av vårdnadshavaren, om uppgiften inte får lämnas ut till vårdnadshavaren.

Uppgifter som avslöjar att det finns uppgifter som har spärrats för vårdnadshavaren ska inte få göras tillgängliga för vårdnadshavaren genom direktåtkomst eller annat elektroniskt utlämnande. För att en sådan ordning ska kunna åstadkommas, föreslås ändringar i patientdatalagen, lagen om nationell läkemedelslista och offentlighets- och sekretesslagen.

För att skapa ökad tydlighet, transparens och förståelse för hur barns och vårdnadshavares direktåtkomst ska hanteras är det nödvändigt med hög grad av nationell samordning och gemensamma rutiner inom hälso- och sjukvården. Även hur information ska lämnas till barn och vårdnadshavare behöver samordnas. På motsvarande sätt är den tekniska funktionaliteten i systemen avgörande för en ändamålsenlig ordning, samtidigt som det inte är lämpligt att i lag precisera kraven på vårdgivarnas elektroniska system.

I promemorian föreslås det därför att

- regeringen ska ge en myndighet i uppdrag att ta fram och publicera stödmaterial riktad till vårdgivare med anledning av de nya bestämmelserna, och
- regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska ges bemyndigande att meddela föreskrifter om

säkerhetsåtgärder vid enskilda direktåtkomst till uppgifter i den nationella läkemedelslistan.

I promemorian föreslås det avslutningsvis att förslagen måste kompletteras med verksamhetsutveckling, kunskapslyft, anpassad information till vårdnadshavare och barn samt teknisk utveckling i regioner, kommuner och hos privata vårdgivare.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ och familjestöd. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet 2023-10-19.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till att frågor som rör elektronisk tillgång till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården och tandvården ses över och att information om barns och ungas hälso- och tandvård blir mer lättillgänglig och förståelig för den informationen berör.

Det är av stor betydelse att barn och deras vårdnadshavare görs uppmärksamma på vilket sätt barns journaler hanteras och att vårdnadshavare kan göras delaktiga i vården i det fall ett barn som fyllt 13 år är i behov av, och samtycker, till detta. Samtidigt är det av väsentlig vikt att barns och ungas integritet beaktas och att barn och unga blir välinformerade om och förstår hur eventuell spärr till vårdnadshavares insyn fungerar.

Förvaltningen delar promemorians uppfattning om att förslagen måste kompletteras med verksamhetsutveckling, kunskapslyft, anpassad information till vårdnadshavare och barn samt teknisk utveckling i regioner, kommuner och hos privata vårdgivare. Det är positivt att detta så tydligt beskrivs.

Jämställdhetsanalys

Även om lagförslagen inte är utformade på ett sådant sätt att de skiljer på kvinnor och män kommer fler kvinnor än män få ta del av fördelarna med lagförslaget. Det beror till stor del av att hälso- och sjukvården är kvinnodominerade verksamheter. Oavsett om könsfördelningen är jämnare bland vårdnadshavare är bedömning att fler kvinnor än män berörs av lagförslaget om dessa går igenom. Det gäller såväl kvinnors hälsa och livssituation som deras arbetsmiljö.

Förvaltningen föreslår till nämnden att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Karin Bülow
Stadsdelsdirektör

Hanna Jakhammer
Avdelningschef

Bilagor

1. Följebrev Promemorian Elektronisk tillgång till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården och tandvården (Ds 2023:26)
2. Remiss - Promemorian Elektronisk tillgång till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården och tandvården (Ds 2023:26)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Stadsdelsdirektör	2023-10-03
Hanna Jakhammer, Avdelningschef	2023-10-03